

TARKOIN
VARJELTU
TIETOA

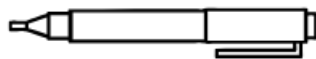
FIKTION

KIRJOITTAJAN

VIISI

YLEISINTÄ VIRHETTÄ.

Kirjoittajakoulu

Fiktio eli tositapahtumiin perustumattomien romaanien, novellien ja elokuvien kirjoittaminen on hauskaa, luovaa ja henkisesti palkitsevaa.

Se on kuitenkin samalla työlästä ja vaikeaa, sillä loistavasta ideasta on pitkä matka koukuttavaksi ja mieleenjääväksi tarinaksi, jota lukijat ja kustantajat rakastaisivat.

Vaikka tosielämän tapahtumissa ei aina tunnu olevan sääntöjä ja lainalaisuuksia, tarinan kirjoittamisessa niitä on. Niitä noudattamatta tarinasta on hankala saada hyvää.

Valitettavasti nämä säännöt, lainalaisuudet ja tekniikat eivät ole sellaisia, jotka opit pikaisella silmäilyllä.

Ne pitää oivaltaa, ne pitää sisäistää ja niitä pitää jatkuvasti treenata käytännössä. Tämä koskee niin aloittelijoita kuin jo kokeneempia tarinan tekijöitä.

Me Kirjoittajakoulussa haluamme auttaa sinua tässä, jotta voisit jatkossa kehittää parempia tarinoita ja tulla sellaiseksi kirjoittajaksi, joka olet aina halunnut olla.

Tässä oppaassa kerromme sinulle viisi fiktion kirjoittajan yleisintä virhettä. Niiden tunteminen auttaa sinua kirjoitusurakassasi, olit sitten jo kokenut fiktion kirjoittaja tai vasta tarinan kirjoittamisesta haaveileva.

VIRHE 1. Tarinassasi ei ole tarinan aineksia.

Pahoista virheistä pahin on se, että olet lähtenyt kirjoittamaan jotakin, mistä ei ole tarinaksi.

Hyvän tarinan kantavana voimana on aina päähenkilön elämän iso ristiriita, konflikti. Toisin sanoen päähenkilösi on tilanteessa, jossa hän haluaa tai tarvitsee kipeästi jotakin, mutta hän ei saa sitä helposti.

Kaiken lisäksi pelissä on isot panokset. Jos pelissä ei ole päähenkilön henki, niin rakkaus. Jos ei rakkaus niin perhe. Jos ei perhe niin terveys. Jos ei terveys niin rahat, ura tai maine tai joku muu iso ja universaali asia. Joskus pelissä voi olla liuta asioita.

Voit testata tarinasi vahvuutta tiivistämällä tarinasi idean yhdeksi tai kahdeksi lauseeksi. Samalla löydät vastauksen kirjoittajien pelkäämään kysymykseen: Mistä tarinasi oikein kertoo?

Nuori maanviljelijä joutuu pelottavalle henkeä uhkaavalle matkalle pelastaakseen kylälle tärkeän tyttövauvan pahalta kuningattarelta (Willow –pieni suuri seikkailu)

Kun alakouluikäinen lapsi unohdetaan yksin kotiin jouluksi, hän joutuu taistelemaan murtovarkaita vastaan pelastaakseen kotinsa. (Yksin kotona)

Eronnut perheenisä tekeytyy naispuoliseksi kodinhoitajaksi saadakseen olla edelleen läsnä lastensa elämässä. (Ms. Doubtfire)

VIRHE 2. Tarinan rakenteessa on ongelma.

Vaikka tarinasi idea olisi kuinka mahtava ja saisit sen kiteytettyä iskevästi yhteen lauseeseen, se ei valitettavasti takaa, että tarinasta tulee hyvä tai edes kelvollinen.

Hyvät tarinat noudattavat aina tietynlaista rakennetta. Yleisin ja ehkä myös yksinkertaisin on kolmen osion rakenne. Rakenne on peräisin jo Aristoteleen ajoilta ja siinä tarina jaetaan kolmeen osaan.

Ensimmäisessä osassa katsoja tai lukija saa tietää, mistä on kyse, missä ollaan, kuka on päähenkilö ja mihin hän elämässään pyrkii. Päähenkilölle tapahtuu tarinan alkuvaiheessa jotakin todella käänteentekevää (inciting incident), joka tempaisee hänet pois normaalista elämästä ns.uuteen seikkailuun.

Toisessa osassa päähenkilön matkaan tulee toinen toistaan isompia mutkia. Hän etenee kaksi askelta eteen ja kolme taakse ja tilanne päämäärän suhteen alkaa näyttää aina vain toivottomammalta.

Tarinan kolmannessa ja viimeisessä osassa päähenkilö löytää vaikeuksiensa kautta tien voittoon. Tarina alkaa edetä kohti kliimaksia eli yllättävää loppuhuipennusta, jota seuraa lukijaa ja päähenkilöä tyydyttävä loppuratkaisu.

Kolmeosaisen tarinan rakenteen vaihtoehtoina on mm. seitsemän osion rakenne tai ns. Sankarin matka -rakenne.

Tarinan rakenne on äärimmäisen tärkeä ja iso asia, josta saat vain pientä esimakua tämän minioppaan avulla.

Voit tutustua tarkemmin tarinan rakenteeseen ja erilaisiin rakennemalleihin joko itseksesi tai Kirjoittajakoulun Supervoima- tai Stoori-valmennuksissa. Siellä pääset myös harjoittelemaan rakenteen käyttöä omissa tarinoissasi.

Älä turhaan pelkää rakenteen vievän tarinastasi potkua tai rajoittavasi luovuuttasi. Rakenne toimii nimittäin ihan päinvastoin. Se varmistaa, että tarinasi jännite ja voima kasvaa tarinan edetessä etkä eksy kirjoittaessasi sivuraiteille, kuten luovassa prosessissa helposti käy.

Story is a yearning
meeting an
osbtacle.

Robert Olen Butler

VIRHE 3. Henkilöhahmot eivät toimi

Usein tarinan ongelmien alkuperä on se, että et tunne tarinasi päähenkilöitä riittävän hyvin.

Et tiedä mistä he tulevat ja minne he ovat elämässään menossa. Mikä on heidän suuri päämääränsä tarinassa ja miksi?

Jos et ole tutustunut päähenkilöihisi riittävän hyvin, heistä tulee helposti yksipuolisia, epäuskottavia ja epäloogisia.

Sellaisia, joita lukijan tai katsojan on vaikea tunnistaa ja joihin on hankala samaistua. Sellaisia, joista lukijoiden ja katsojien on hankala pitää.

Miksikö tämä on ongelma? Jos lukijat ja katsojat eivät voi samaistua päähenkilöihisi ja pitää heistä, he vähät välittävät siitä, mitä tarinasi henkilöille tapahtuu.

Heille on samantekevää, selviävätkö he haasteistaan ja esteistään, joihin heidät tarinassasi heität.

Muista kuitenkin, että kukaan ihminen ei ole täydellinen. Ei tosielämässä eikä tarinoissa. Kun heität henkilöidesi matkalle toinen toistaan ikävämpiä esteitä ja haasteita, he tekevät typeryyksiä ja vääriä valintoja, kuten me kaikki joskus.

VIRHE 4. Dialogi ei toimi.

Tosielämässä ihmiset puhuvat paljon puutaheinää. Hyvissä tarinoissa eivät.

Yksikään tarinan henkilön suuhun kirjoittamasi puheenparsi, lausahdus tai sana ei saa olla turha. Jokaisella kirjoittamallasi keskustelulla ja sanomisella täytyy olla syy olla olemassa ja kyky viedä tarinaa eteenpäin.

Henkilöiden välinen dialogi on oiva keino kertoa lukijalle tai katsojalle tarinan ymmärtämisen kannalta tärkeitä asioita, jotka heidän on pakko saada tietää ja joita he eivät saa tietoonsa muuten.

Kuten tosielämässäkin, muista että totuus löytyy usein kuitenkin siitä mitä ei sanota. Rivien välistä.

- **Rakastatko minua vielä, kysyin itkien.**
- **Rakkaus on vain sana, hän sanoi ja käänsi päänsä.**

Tosielämässä jokaisella ihmisellä myös on erilainen tapa puhua. Tämä pätee myös tarinasi henkilöihin. Puhetyyli riippuu ihmisen iästä, asuinpaikasta, persoonasta, ammatista ja elämäntyylistä. Se myös riippuu siitä, kenelle henkilösi puhuu.

Kuvittele vaikka itsesi puhumassa samasta asiasta lapsillesi, puolisollesi, isoäidillesi, poliisille ja pomosi pomolle.

VIRHE 5. Tarina on ennalta arvattava.

Olet varmasti lukenut kirjaa tai katsonut elokuvaa huomaten, että tiedät mitä tarinassa tapahtuu seuraavaksi.

Se voi olla joskus sinusta huvittavaa, mutta tosiasiasa se kertoo epäonnistuneesta tarinasta.

Hyvän tarinan pitäisi pitää sinua otteessaan ja yllättää sinut kerta toisensa jälkeen.

Tämä ei tarkoita, että sinun täytyisi jättää tarinan loppu avoimeksi tai antaa sankarisi kuolla tai joutua mieron tielle tarinan lopussa. Tarinan lopun pitää palkita katsoja ja onnelliset loput hoitavat sen homman.

Vaikka romanttisissa komedioissa rakastavaiset päätyvätkin yhteen ja jännityselokuvissa sankarit selviävät lopulta voittajina, muista että hyvässä tarinassa tarvitaan aina yllätyksiä.

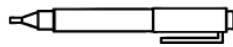
Haluatko oppia lisää? Tule mukaan Kirjoittajakoulun Supervoima- ja Stoori-kirjoittajavalmennuksiin. Lue lisää [Kirjoittajakoulusta](#).

Storytelling is the
most powerful
way to put ideas
into the world
today.

Robert McKee

Kiitos ja
pikaisiin
näkemisiin.

Kirjoittajakoulu

KIRJOITTAJAKOULU.FI

Kirjoittajakoulu on netissä toimiva valtakunnallinen kirjoittajakoulu, jonka kotipesä on Suomen Helsingissä ikivanhassa kivitalossa. Tehtävämme on auttaa suomalaisia Hangosta Ivaloon tulemaan sellaisiksi kirjoittajiksi, joita he ovat aina halunneet olla.

Kirjoittajakoulu Suomi on House of Mum Oy:n rekisteröity aputoiminimi.